

ساختار معماری قلعه زیویه

سعداله جدیدی

دانشجو رشته امور تربیتی دانشگاه فرهنگیان شهید مدرس سنندج، کردستان، ایران

چکیده

قلعه‌ی زیویه بنا به نوشته‌ی دیاکونوف از دژ زیویه (دو بار در منابع آشوری در شمارقلاع ماننایی که تسخیر شده بود یاد شده است: یکی در عهد سارگن دوم درسالنامه‌ها ذیل سال ۷۱۶ و در عهد آشوربانی‌پال ذیل سال ۹۰۶۵۹ هم‌چنین در کتاب مادها و بنیانگذاری نخستین شاهنشاهی در غرب فلات ایران آمده است که «ایزیرتو همین سقر کنونی است زیرا دو قلعه از هشت قلعه‌ای را که نابوشاروسو، سردار آشور در زمان سلطنت آشوربانی‌پال نام برده نزدیک سقر است.» آنچه بیش از پیش ضرورت ایجاد این قلعه را فراهم ساخت، که چه به لحاظ ژئوپولیتیک و هم از نقطه نظر ژئواکونومیک قدرت‌های کهن آسیا، یعنی آشور و اورارتو را متوجه خود ساخته بود، چنان که استیلای یکی از ایندو قدرت، به معنای دستیابی به منابع مورد نیازشان چه از جنبه‌ی اقتصادی و چهار جنبه‌ی سیاسی محسوب می‌شد که پیامد آن توسعه‌ی قدرت و نفوذ سیاسی- نظامی و اقتصادی و حتی فرهنگی این دو کانون قدرت نه تنها در محدوده‌ی زاگرس بلکه در دیگر بخش‌های آسیا بود. از سوی دیگر، قرار گرفتن زاگرس در مسیر یکی از راه‌های مهم تجارتهی غرب آسیا و وجود منابع لجستیکی ارزشمندی که همواره توجه قدرت‌های همسایه‌ی زاگرس را به خود معطوف می‌داشت، ساکنان این سرزمین را که همواره خود را در معرض دست‌اندازی‌های آشور و اورارتو می‌دیدند، وادار کرد به منظور دفاع از خود، به ایجاد قلعه‌هایی بپردازند که کارکرد دفاعی- نظامی عمده‌ای در برابر تهاجمات همسایگان‌شان داشت و همچنین به تقویت روحیه‌ی استقلال‌جویی آنان انجامید و سرانجام همین شرایط زمینه‌های اولیه‌ی تأسیس دولت ماد را فراهم ساخت.

واژه‌های کلیدی: زیویه، جغرافیای تاریخی زیویه، زاگرس، ماد، آشور، جغرافیای تاریخی، اورارتو، غرب، سقر، کوه

مطالعات تاریخ و تمدن ایران و اسلام

دوره ۴، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۸، صفحات ۳۴-۵۰